

SCRIPTA MINORA
BIBLIOTHECAE REGIAE UNIVERSITATIS UPSALIENSIS

VOL. 33

Det litterära Carolina Rediviva

Johan Svedjedal

UPPSALA
UNIVERSITET

2025

© Uppsala universitetsbibliotek 2025

Uppsatsen publicerades ursprungligen i *Bland böcker. En vänbok till Lars Burman* (Uppsala, 2024). Vid den separata återpubliceringen har den kompletterats med ett par nya illustrationer (s. 9 och 15).

Omslagsbild: Johan Svedjedal

Grafisk design: Martin Högvall, UUP Bokproduktion, UUB

Typsnitt: Huvudtexten typsatt med Berling Antikva

Papper: Invercote G 240 g (omslag), Galerie Art Silk 150 g (inlaga)

ISSN 0282-3152

ISBN 978-91-506-3092-3

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-551500>

Tryckt i Sverige av By Wind, Ödeshög 2025

Förord

På bibliotek möts samtid, framtid och minne – i texter av olika slag, men också i fysiska spår av människor: repor i bord, hundöron i böcker. Alldeles särskilt gäller det för äldre biblioteksbyggnader som Carolina Rediviva. Tidigare generationer har vistats här i mer eller mindre samma ärende som dagens studenter och forskare. Alldeles snart tar nya generationer över.

Bibliotek är öppna platser och samtidigt privata, rentav lite hemliga. Alla är välkomna, ingen avkrävs syfte eller mål. Vi vet inte så mycket om vad andra är upptagna av, vi bara hör ljudet av deras suckar, understrykningar eller tangentslag.

Då och då går jag ett varv genom Carolina Rediviva – överallt sitter människor och skriver, läser, pratar. Det händer att någon läser en roman, någon annan läser *om* romaner. En tredje kanske skriver en. Alla är de del i den större berättelsen om Carolina-biblioteket.

I den här boken, som i en första version, trycktes i *Bland böcker. En vänbok till Lars Burman*, gör Johan Svedjedal några nedslag i det litterära Carolina – från August Strindberg till Linn Spross.

Svedjedal citerar Einar Malm, "poet och friluftsmänniska", som kallar Carolina för "självständighetens växthus". Här bedrivs studier och forskning, här hanteras tentaångest, hopp om livet och framtidsoro. Och här skrivs skönlitteratur. Utifrån yttre tryck och inre nödvändighet formas människor och texter på biblioteket. Allt medan tiden går och Carolina består.

Johanna Hansson
Överbibliotekarie

Kommentar

Sedan uppsatsen skrevs har ännu en studentroman från Uppsala blivit tillgänglig för forskningen, Gunnar Valleys (1900–1939) *Lagerlunden*. Den är en självbiografiskt inspirerad nyckelroman som utspelar sig vid mitten av 1920-talet. Bilden av studentlivet är ganska mörk – men en ljuspunkt är tillvaron på Carolina Rediviva, där den unge doktorand som är bokens huvudperson tillbringar mycket tid. Jag har fått tillgång till texten för sent för att kunna arbeta in någonting om den i uppsatsen, men det bör nämnas att boken snart utkommer i Uppsala universitets serie Acta Universitatis Upsaliensis, Skrifter rörande Uppsala universitet, C. Organisation och historia.

Johan Svedjedal

Carolina Rediviva är en plats där facklitteratur skrivs, både i form av uppsatser och böcker. Så långt håller sig biblioteket snällt till alla administrativa dagordningar. Men utanför dem är byggnaden också en plats för skönlitteraturen – för skolning, skapande och som litterär skådeplats. Skönlitterära författare skriver på Carolina Rediviva, de skriver om biblioteket och de inspireras av dess resurser.

Ämnet är i själva verket så stort att det här bara kan ägnas några essäistiska reflexioner kring några exempel på användartyper och större utvecklingslinjer i särskilt studenters och författares bruk av biblioteket.¹ Mycket i det följande handlar om miljön i Carolina Rediviva – den biblioteksbyggnad som erbjuder platsens kraft och betydelse, för att knyta an till Lars Burmans iakttagelse om en av bibliotekens viktiga uppgifter.² Annat gäller organisationen Carolinabiblioteket, ibland med utblickar mot andra bibliotek inom universitetsbiblioteket och universitetet. Om Carolina Rediviva kan te sig labyrintiskt är det ingenting emot den organisation i vilken den ingår.

*

Vår tids ”skrivarskolor” är en relativt ny uppfinning i Sverige, med Uppsalas Skapande svenska som en av föregångarna. De erbjuder skolning i att skriva i olika genrer, också skönlitterära. Men utanför sådana skrivarskolor – och innan de fanns – har universitetet alltid erbjudit möjlig-

¹ Skildringar av Carolina Rediviva har tidigare inventerats i ett konstnärligt elegant textcollage av Peter Ejewall, främst bestående av citat ur memoarlitteratur men också ur skönlitterära verk (Peter Ejewall, ”Carolina Rediviva i urval och utdrag. Ett montage till 200-årsminnet av första spadtaget”, *Biblis* 78, 2017. Se även *Carolina Rediviva. Själens läkehus*, Magnus Hjalmarsson, fotografi. Mattias Bolkéus Blom, Carina Bromark, Martin Högvall, redaktion, Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 22 (Uppsala. Uppsala universitet, 2019). Bägge består väsentligen av okommenterade citat, åtskilliga ur verk som behandlas nedan, men också ur sådana som jag inte tar upp.

² Se t.ex. Lars Burman, *Om bibliotek och litteratur. Texter 2012–2022*, Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 25 (Uppsala: Uppsala universitet, 2022), 14, 16.

heter för litterärt intresserade studenter att öva upp sina talanger, vare sig det har skett i nationernas miljöer, i sammanslutningar som Litteraturklubben (Uppsala studenters litteraturklubb) eller i anslutning till kursläsning. Många aspirerande författare har kommit till universitet med en ambivalent inställning till studierna: drivna av drömmen om att kanske kunna bli författare, men sakligt medvetna om värdet av att ha en yrkesutbildning. Som Sigfrid Siwertz skrev i sina ungdomsminnen:

Jag hade sagt Uppsala, men jag menade det inte i djupet av mitt hjärta. Hos mig fanns ingen vetenskaplig läggning eller ärelystnad. Nej, det var rädslan för att bli bunden som drev mig till de fria studiernas domän. Jag vill inte säga att jag direkt vågade hoppas på en författarbana, men jag drog i min rådlöshet till med Uppsala för att vinna tid.³

Den klassiska bildningsgången för studenter med författardrömmar har varit svenskläro-utbildning – vilket innebar omfattande läsning av god skönlitteratur och god tillgång till litterärt intresserade kamrater. Inte undra på att en stor andel av de skönlitterära författarna var universitetsutbildade, också under en tid när bara en försvinnande liten andel av befolkningen hade eftergymnasial utbildning. I Lennart Thorsells klassiska undersökning av ”den svenska parnassens demokratisering” sägs exempelvis att 45 procent av 1880-talets nya författare hade universitetsstudier bakom sig. Andelen varierade sedan under kommande decennier, men var ännu 43 procent under 1940-talet.⁴ Helt pålitliga är siffrorna inte (Thorsell arbetade med ett urval inom författarkårens elit), men det är inte svårt att räkna upp framstående författare som har nött universitetsbibliotekets stolar – ofta utan att nå fram till examen.⁵

”I den här sta'n vimlar det av lyriker som maskar i en gammal ost”, skrev en nervös Karin Boye i samband med sin bokdebut 1922 – som

³ Sigfrid Siwertz, *Att vara ung. Minnen* (Stockholm: Bonnier, 1949), 150.

⁴ Lennart Thorsell, ”Den svenska parnassens ’demokratisering’ och de folkliga bildningsvägarna”, *Samlaren* N.F. 38 (1957), 86.

⁵ Källkritiska synpunkter på Thorsells urval, Johan Svedjedal, *Bokens samhälle. Svenska Bokförläggareföreningen och svensk bokmarknad 1887–1943*, I–II (Stockholm: Svenska Bokförläggareföreningen, 1993), 840 not 11.

Absiden i A-salen, som den såg ut efter ombyggnaden i början av 1900-talet. Foto från 1926. Alvin-record: 95734. UUB.

skedde när hon var student i Uppsala.⁶ Bland dessa maskar fanns studentpoeter som Einar Malm och Nils Svanberg. Alla tre var de flitiga användare av Carolina Redivivas läsesalar. Malm minns hennes respektgivande studiefлит: "Vilka personliga konflikter hon än hade att brottas med satt hon här som en mönsterbild av den hängivna studiepassionen, tillsynes ett med biblioteksmiljön [...]".⁷

För andra kunde biblioteket te sig förnämt, nästan skrämmande. När Sara Lidman kom till Uppsala vid mitten av 1940-talet gick hon bävan- de upp till biblioteket. Hon frågade hur många böcker det innehöll och

⁶ Karin Boye till Anna Ringenson den 13 maj 1922, Karin Boye, *Ett verkligt jordiskt liv. Brev. Urval och kommentarer* Paulina Helgeson (Stockholm: Bonnier, 2000), 83.

⁷ Einar Malm, *Uppsala i mitt hjärta* (Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1955), 172.

fick till svar: sju miljoner. Svaret tog hon som ironi – men hon hjälptes snart tillräta av den vänlige filosofen Thorild Dahlquist. Snart hade hon självförtroende nog att beställa fram *Det kommunistiska manifestet*.⁸

Intellectuella med dubbla karriärer trivdes bättre på biblioteket. När Lars Gustafsson minns Sven Delblanc från slutet av 1950-talet, rökande ”små smala cigarrcigaretter på Carolinas trappa” (eller i ett annat sammanhang honom ”vid sitt boktyngda bord på Carolina”), är det den unge ambitiöse doktoranden Delblanc, han som några år senare skulle disputerat på den lärda avhandlingen *Ära och minne* (1965) – men som då också hade debuterat skönlitterärt tre år tidigare.⁹

Lars Gustafssons tidigare rumsgranne Per Olov Enquist var också han en flitig användare av biblioteket, och inte bara i sina licentiatstudier i litteraturhistoria. Som han själv påpekade hade hans liv på Carolina Rediviva lärt honom att hantera arkivmaterial, vilket han hade nytta av för *Legionärerna* (1968).¹⁰ Det hade också givit honom möjligheter att finna kringläsning för rena fiktionsprojekt. Hans genombrottsroman *Magnetisörens femte vinter* (1964) förberedde han på följande sätt:

Det fordrades inte mycket kunskaper i sjuttonhundratals: några handböcker i sjuttonhundratals, en avhandling om Paracelsus, böckerna om Mesmer, en sjukjournal av Cederskjöld [eg. Cederschjöld], rester av gammal beläsenhet i tysk romantik, Charcot och La Salpêtrière, trådar som ledde till varandra, och så resten ljug, pseudodokument [...].¹¹

Var i Uppsala fanns det materialet? Svaret måste vara givet – i Carolina Rediviva.

En annan författare som har utnyttjat bibliotekets resurser väl är Ola Larsmo. Biblioteket och miljön runt det skyntar i romaner som *Engelska parken* (1988) och *Jag vill icke tjäna* (2009).¹² Hans *Förrädare* (2012), som utspelar sig under andra världskriget, avslutas effektivt i

⁸ Birgitta Holm, *Sara Lidman – i liv och text* (Stockholm: Bonnier, 1998), 75, 77.

⁹ Lars Gustafsson, *Herr Gustafsson själv. Roman* (Stockholm: Bonnier, 1971), 128; *Ett minnespalats. Vertikala memoarer* (Stockholm: Natur och Kultur, 1994), 60.

¹⁰ Per Olov Enquist, *Ett annat liv* (Stockholm: Norstedt, 2008), 219.

¹¹ Per Olov Enquist, ”Sidokommentar”, i *Tryckpunkter. 25 svenska författare i egen sak* (Stockholm: PAN/Norstedt, 1967), 60.

¹² Se citaten i Ejewall, ”Carolina Rediviva i urval och utdrag”, 66 och 71.

Katalogsignum U 1780 Z. "Uppsala studentkår Acta rörande studentsammanskomsten den 17 februari 1939", den så kallade "Bollhusfolianten", omskriven av Ola Larsson i Djävulssonaten (2007). Foto: Magnus Hjalmarsson, UUB.

Carolinas läsesalar under början av 1980-talet, när två av huvudpersonerna utkämpar en tyst maktkamp över de bokfyllda forskarborden.¹³

I romanen *Maroonberget* (1996) har Larsmo bland annat inspirerats av den anteckningsbok (ofta kallad "dagbok") av hovtjänaren Gustav Badin som finns hos Uppsala universitetsbibliotek. Och analysen av Bollhusmötet i sakprosaboken *Djävulssonaten* (2007) bygger i väsentlig grad på "Bollhusfolianten" i bibliotekets handskriftssamling.¹⁴ Folianten presenteras med sinne för den dramatik som kan ligga bakom skenbart självklara arkivmaterial:

Det finns också en förvånansvärt stor mängd papper bevarade: på universitetsbiblioteket Carolina ligger en stor foliant med blå rygg, som innehåller protokoll från mötet och de sammanträden som ledde fram till det, tidningsklipp, affischer och flygblad. Någon har på ett mycket tidigt stadium bestämt sig för att detta inte skall glömmas bort, att det i görligaste mån skall gå att i efterhand bedöma och granska hela skeendet. De som bestämt sig för detta, i nederlagets stund, är förmodligen den dåvarande studentkårens ordförande och vice ordförande, Lennart Hartmann och Eva Wennerström, som själva är aktörer i dramat.¹⁵

Exemplen på skönlitterära författare som har använt sig av material från bibliotekets samlingar kan göras mångdubbelt längre. Den skulle påminna om värdet av att ett stort universitetsbibliotek måste ses som ett medborgarbibliotek, snarare än bara en intern resurs för universitetet. Sådana tankar sitter sedan länge i väggarna i Carolina Rediviva.

*

Invigningen av den nya biblioteksbyggnaden Carolina Rediviva 1841 gav Uppsala ett nytt visuellt utropstecken, något att peka ut bredvid Domkyrkan, Gustavianum och Kuggis (och så småningom Universitetshuset). Något studentbibliotek var det dock definitivt inte under de första

¹³ Ola Larsmo, *Förrädare* (Stockholm: Bonnier, 2012), 506–507.

¹⁴ Badins anteckningsbok finns numera publicerad digitalt i Alvin och i Litteraturbanken.

¹⁵ Ola Larsmo, *Djävulssonaten. Ur det svenska hatets historia* (Stockholm: Bonnier, 2007), 11–12.

Absiden i A-salen på Carolina Rediviva, där en av de rafflande scenerna i Marianne Mincks Fallet Cassberg (2015) utspelar sig. Foto: Magnus Hjalmarsson, UUB.

decennierna. Öppettiderna var snåla, belysningen dålig, uppvärmningen obefintlig – och lokalerna snart trångbodda.¹⁶ Studenterna behövde inte heller anlita bibliotekets samlingar, dels eftersom nationernas bibliotek ofta var ganska välförsedda, dels eftersom kurslitteraturen i regel bestod av inläsning av kompendier som tidigare studenter hade gjort i form av anteckningar från föreläsningarna. Typiskt nog nämns biblioteket inte med ett ord i Wennerbergs *Gluntarne* (1849) – vars huvudpersoner i och för sig vore överraskande inslag i en ivrig läntagarkö. Hos dem skymtar biblioteket bara i ordet Carolina-backen ("Gluntens flamma").¹⁷

¹⁶ Universitetsbibliotekets historia fram till 1916 behandlas i Carl Frängsmyr, *Uppsala universitet 1852–1916* [1], Uppsala universitets historia 2:1 (Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, Skrifter rörande Uppsala universitet, C. Organisation och historia 87, 2010), 243–272.

¹⁷ Gunnar Wennerberg, *Gluntarne. En samling duetter för baryton och bas med accompaniment af piano* (Stockholm: Abr. Hirsch, 1849), 48.

Att hitta skildringar inifrån biblioteket i tidens skönlitteratur och studentminnen är överhuvudtaget svårt. Typiskt nog nämns det bara i förbigående i Strindbergs bägge studentlivsskildringar, *Från Fjordingen och Svartbäcken* (1877) och *Jäsningstiden* (1886), och då bara som en platsangivelse.¹⁸ (Bägge byggde på hans vistelse i staden några terminer runt 1870.) I Erik Söderströms innehållsrika studentmemoarer från 1880-talet skildras biblioteket inte alls (annat än som imponerande byggnad): enligt honom läste studenterna sina kompendier i en gungstol i det egna studentrummet.¹⁹

I skönlitteraturen från seklets sista decennier skymtar biblioteket mest som något att leka med i tidens stora "sedlighetsdebb", diskussionen av sexualitet och prostitution. I Gustaf af Geijerstams studentroman *Erik Grane* (1885) besöker huvudpersonen aldrig bibliotekets lokaler: det närmaste han kommer är Carolina-parken, där han snart finner en ung kvinna att ta med hem till sitt rum (en prostituerad eller i verksamhetens gråzoner).²⁰ I Gustaf Frödings "Studentkårens dotter", publicerad 1897 och av utgivaren daterad till detta år, föder Fina en liten flicka med okänd far – han kan vara nästan vem som helst i studentkåren. Fina tänker på henne som "studentkårens tös" och beslutar sig för att hon ska heta Carolina Rediviva.²¹ Och i Uppsalakapitlet i Selma Lagerlöfs *Nils Holgersson* nämns biblioteket bara i förbigående, en bland andra anmärkningsvärda byggnader.²²

Först med ombyggnader av biblioteket under början av 1900-talet kunde det i praktiken börja användas också av studenter, inte minst sedan det fick elektriskt ljus. En stor om- och tillbyggnad, avslutad 1917, gav byggnaden en källarvåning, en stor läsesal (nuvarande A-salen) och

¹⁸ Omnämningen, August Strindberg, *Tjensteqvinnsans son*, II: *Jäsningstiden. En själs utvecklingshistoria (1867–1872)* (Stockholm: Bonnier, 1886), 107, 214.

¹⁹ Erik Söderström, *Det fanns ett Uppsala. Bland framtidsmän och överliggare i 80-talets Uppsala* (Stockholm: Gunnar Sietz, 1937), främst 44–53 och 68–71.

²⁰ Gustaf af Geijerstam, *Erik Grane. Uppsalaroman* (Stockholm: Wilhelm Bille, 1885), 294.

²¹ Gustaf Fröding, *Gustaf Frödings poesi*. Redigerad och kommenterad av Germund Michanek (Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1993), 307.

²² Selma Lagerlöf, *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*, 2, Läseböcker för Sveriges barndomsskolor utgivna av Alfr. Dalin och Fridtjuv Berg I (Stockholm: Bonnier, 1907), 198.

"Barnbordet" i läsesal A. Foto från 1949. Alvin-record: 95705. UUB.

ett omfattande referensbibliotek.²³ Allt gav nya möjligheter att använda biblioteket som arbetsplats, och från då börjar också de litterära reflexerna från biblioteket att bli fler och mer givande.

En av de studenter som anlände till Uppsala efter ombyggnaden var Einar Malm, poet och friluftsmänniska. Han skrev in sig 1918 och bosatte sig efter en tid på studentvinden i Norrlands nation – med utsikt över Carolina Rediviva. De första terminerna spelade biblioteket långt mindre roll i hans liv än Gillet och Juvenalorden, men när sluttentamen i litteraturhistoria närmade sig försvor han sig åt läsesalen. I hans studentmemoarer finns skildringar präglade av den läsesalsromantik som flitiga användare kan utveckla. Han var ”så gott som mantalsskriven i den väldiga bokkatedralen” där koncentrationen dock stördes av de omkringsittandes ”förkylningskrevader” och ”slemstockningsharklingar” eller ”viskningskonferenser” – liksom av samtal vid lånedisken borta vid absiden (i nuvarande A-salen).²⁴ Gamla återfallsbesökare kan lätt känna igen sig i hans skildring av vad han kallar ett ”självständighetens växthus”.²⁵

Det var en läsesal för alla väder. Klara solskensdagar måste man kanske först övervinna det naturliga inre motståndet, men väl därinne greps man automatiskt av den starka, spända stämningen, som bara förtätades ju längre hösten framskred. Regniga, kallblåsiga oktober- och novemberdagar, då skurarna ven och smattrade och våta, gula löv virvlades och smällde mot de höga rutorna, djupnade den ombonade ron och böckernas värld skimrade meningsfullare än eljes mot den ödsliga bakgrunden av svarta, glesnande träd därute i Engelska parken.²⁶

Malms flit lönade sig och han skrevs in på licentiatutbildningen i litteraturhistoria. Det innebar att han nådde de svindlande höjderna av att tilldelas ett eget forskarbord (nr 56) – något som innebar ett psykologiskt genombrott i form av ”en frälsande klippa i ångestens och

²³ Ombyggnaden, se Aksel Andersson, ”Upsala universitets biblioteks om- och tillbyggnad åren 1913–1917”, *Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen* 6, 1919.

²⁴ Malm, *Uppsala i mitt hjärta*, 166.

²⁵ Malm, *Uppsala i mitt hjärta*, 169.

²⁶ Malm, *Uppsala i mitt hjärta*, 167.

Bokpalatset Carolina Rediviva. "Böcker, böcker, böcker från golv till tak", ur Sigfrid Siewerts Jonas och draken (1928). Foto och collage av Magnus Hjalmarsson, UUB.

ovisshetens sugvirvlar, kanske ett ankarfäste för kommande terminer, en påtaglig utgångspunkt av solid materia som det gällde att till varje pris klamra sig fast vid...²⁷ Problemet var bara de omkringsittande – en del av dem störande genom sina harklingar och hostningar, andra genom sin skrämmande "stillasittarförmåga" och metodiska produktivitet.²⁸ Malms karakteristiker av litteraturhistoriska doktorander och akademiska lärare som syntes på Carolina Rediviva påminner om hur många som vid den tiden (och åtskilliga decennier framöver) hade biblioteket som sin dagliga arbetsplats. Inte bara avhandlingsskrivandet utan själva licentiatseminarierna förlades till Carolina Rediviva – de senare i licentianden Johan Nordströms "privata bokgrotta", där Anton Blanck en kväll var fjortonde dag ledde ventileringar och diskussioner (följda av postseminarier på Gästis).²⁹

Einar Malms charmerande skildringar är skrivna på tre decenniers tidsavstånd, men han hade samtida som skrev om biblioteket tidigare.

²⁷ Einar Malm, *Men med glödande runor* (Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1957), 31.

²⁸ Malm, *Men med glödande runor*, 32.

²⁹ Malm, *Men med glödande runor*, 38, 42.

En av dem var Karin Boye, som i sin debutsamling *Moln* (1922) publicerade "Till Carolina Rediviva". Dikten fångade en biblioteksbyggnad som närmast inkarnerade en lärd, lätt ironisk professor, ställd utanför sådant som ångest och tvivel:

Ser jag dig skymta,
å Carolina, min vän, bakom björkens frostiga ris,
faller stillaste ljus på min väg
som sol i dis.

Sträng och förnämlig
är du likt en som livet ett skyddande harnesk skänkt,
men av en skeptisk blidhets dager
överstänkt —

som en gammal mans
löje av lätt, lätt snö och höstmild ironi,
tankfullt, med värme och vishet under
och saktmod i.³⁰

Om någon dikt om Carolina Rediviva förtjänar att ristas in på kopparplatta och hängas upp i biblioteket är det väl denna.

Carolina Rediviva blev också en plats där Boye upplevde den olyckliga kärlekens pina. Hon var förälskad i den några år äldre biblioteksamanuensen Ingrid Odelstierna. Om henne skrev Karin Boye ett antal plågade dikter. En av dem öppnar sig om man föreställer sig att den utspelar sig i A-salen där Odelstierna skyndar runt, medan Boye sitter vid sitt läsesalsbord:

Jag känner dina steg i salen,
Jag känner i var nerv dina hastiga steg,
som annars ingen märker.
Omkring mig sveper en vind av eld.
Jag känner dina steg, dina älskade steg,
och själen värker,

³⁰ "Till Carolina Rediviva", Karin Boye, *Moln. Dikter* (Stockholm: Bonnier, 1922), 52.

Karin Boye, här tecknad av Bengt Segerstedt, var en flitig biblioteksbesökare under sin Uppsalatid. Alvin-record: 95952. UUB.

Du går långt borta i salen,
men luften böljar av dina steg
och sjunger som havet sjunger.
Jag lyssnar, fången i förtärande tvång.
I rytmen av din rytm, i takten av din gång
slår min puls i hunger.³¹

Karin Boye är knappast den enda olyckligt förälskade student som har lyssnat efter den älskade i samma läsesal – men nog den som har skildrat upplevelsen bäst. Sin psykologiska resonans får hennes dikt av det faktum att hon menade att människors rytm, i tal, rörelser och gång, var ett tydligt uttryck för deras personlighet.³² Vad hon tvingas lyssna på är den oåtkomliga älskades inre jag.

³¹ Karin Boye, *Härdarna. Dikter* (Stockholm: Bonnier, 1927), 22.

³² Olof Gjerdmann, "Rytm och röst", *Karin Boye. Minnen och studier*. Utgivna av Margit Abenius och Olof Lagercrantz (Stockholm: Bonnier, 1942).

Gunnar Ekelöf, en annan av Einar Malms samtida, hade ingen lyckad studietid i Uppsala vid slutet av 1920-talet. Snart flydde han från staden. I december 1932 var han dock tillbaka, en tillfällig emigrant från smärtan i ett Stockholm där hans äktenskap just hade brutit. I hans litterära kvarlåtenskap finns ett par diktutkast, bägge daterade "Carolina Rediviva 3.12 1932" (ytterligare ett var märkt "Carolina Rediviva").³³ Ekelöf tycks alltså ha suttit i biblioteket och skrivit av sig sin förtvivlan. Fragmenten brukar anses vara förarbete till dikten "Röster under jorden". Där leker Ekelöf med en bild som han också använde i andra sammanhang – en scen där mörkret gradvis omger ett hus genom att stiga från marken, ungefär som om det skedde en översvämning:

Allas ögon är blanka och tomma som fönstren,

Man ser inte natt eller dag ...

– Är det natt eller dag?

– Det är natt

Och natten vilar speglande och svart mot fönsterrutorna.

Natten stiger, natten är snart vid fjärde våningen.

Natten är snart vid femte våningen.

Nu är natten vid sjunde våningen.

Hur många våningar finns det?

Många.

Vilket oerhört tryck mot rutorna i bottenvåningen!

Sprängdes de skulle natten forsa in,

Fylla golvet med mörker, stiga från våning till våning!³⁴

För den som under en dålig tid i sitt liv har tillbringat en decembereftermiddag i någon av Carolinas läsesalar är bilden mycket lätt att ta till sig.

En annan sorts rädsla finns i en dikt av en ung student som när han skrev sin hymn till biblioteket var mitt i sin grundutbildning. Han hette Germund Michanek och skulle 1962 disputera på en avhandling om

³³ De två första utkasterna med titlarna [De genomskinliga vattendragen] respektive [Gå genom världens dörr], det tredje [Lugnet är intet]. Publicerade i Gunnar Ekelöf, *Skrifter* [red. Reidar Ekner], 4: *Appendix 1927–1968* (Stockholm: Bonnier, 1992), 55–57.

³⁴ Gunnar Ekelöf, *Om hösten. Dikter* (Stockholm: Bonnier, 1951), 91–92. Andra användningar av bilden, se Ejewall, "Carolina Rediviva i urval och utdrag", 65–66.

Gustaf Fröding, bli docent vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala och landets ledande Fröding-forskare – hjälpt av det faktum att skaldens arkiv finns på Carolina Rediviva. Vid slutet av 1940-talet lekte han dock snarare med tanken att nöjeslivet brädade ett bibliotek som kunde te sig skrämmande:³⁵

Du är kylig som is, Carolina,
o högborg för ädelt och sant!
Du ligger för högt, Carolina,
o backen dit upp är så brant!

Jag betraktar med skräck, Carolina,
din kalla belysta fasad.
Om jag trodde på Gud, Carolina,
jag strax om en linbana bad!

O, bytte du plats, Carolina,
med Gästis och Gillet ett år,
då bleve jag klar, Carolina,
då bleve jag färdig i vår!

Dikten stod i studenttidningen *Ergo*, där den bör ha mött en förstående publik.

Kanske är det mest kända skönlitterära verket med anknytning till Carolina Rediviva Göran Tunströms roman *Tjuven* (1986). Den är en sammansatt och ofta brutal berättelse om skuld och svek som till väsentliga delar utspelar sig i biblioteket. Huvudpersonen Johan växer upp som adopterad i en alkoholistfamilj i Sunne, upptäcker sin studiebegåvning, bryter sig med andras hjälp lös från familjen och kommer till Uppsala. Där planerar han att stjäla Silverbibeln, *Codex Argenteus*: stölden ska bli hans stora revansch. Under förberedelserna fångas han dock av de mysterier som omger boken, gör viktiga vetenskapliga fynd, tar sig fram till disputation och erbjudandet om att bli chef för Handskriftsavdelningen – och därmed få oinskränkt makt över dyrgripen.

³⁵ Germund Michanek, "Hymn till Carolina" (Kvådes en aftonstund å Drottninggatan), *Ergo* 1949:15.

Allt vävs samman med berättelsen om en viktig handskrift som han har stulit i Ravenna, men främst med händelserna kring halvsystemen Hedvig, som Johan sviker flera gånger. Hon är den som inifrån sin psykiska sjukdom åstadkommer den katastrof som förgör Johans karriär innan den egentligen har börjat. Men den verkliga tjuven är Silverbibeln. Den stjal Johans liv från honom och ser till att han förlorar Hedvig.

Mycket kan sägas om denna rika berättelse, men här får det räcka med en synvinkel – hur den skildrar miljön på Carolina Rediviva.

När Johan första gången besöker byggnaden är det en klassiskt bortkommen "bondestudent" och nyanländ recentior som frågar sig fram:

Jag var arton år, dvärgartad och förtorkad, men innanför det skröpliga skalet bägnade min begåvning. Och jag öppnade den väldiga dörren till Carolina Rediviva-biblioteket och såg mig omkring i vestibulen, darrande av lycka över att snart få stå framför något som var mitt. Studenter med samma frågande ansikten skyndade fram och tillbaka och jag vände mig till en av dem:

– Den där Silverbibeln, var finns den?³⁶

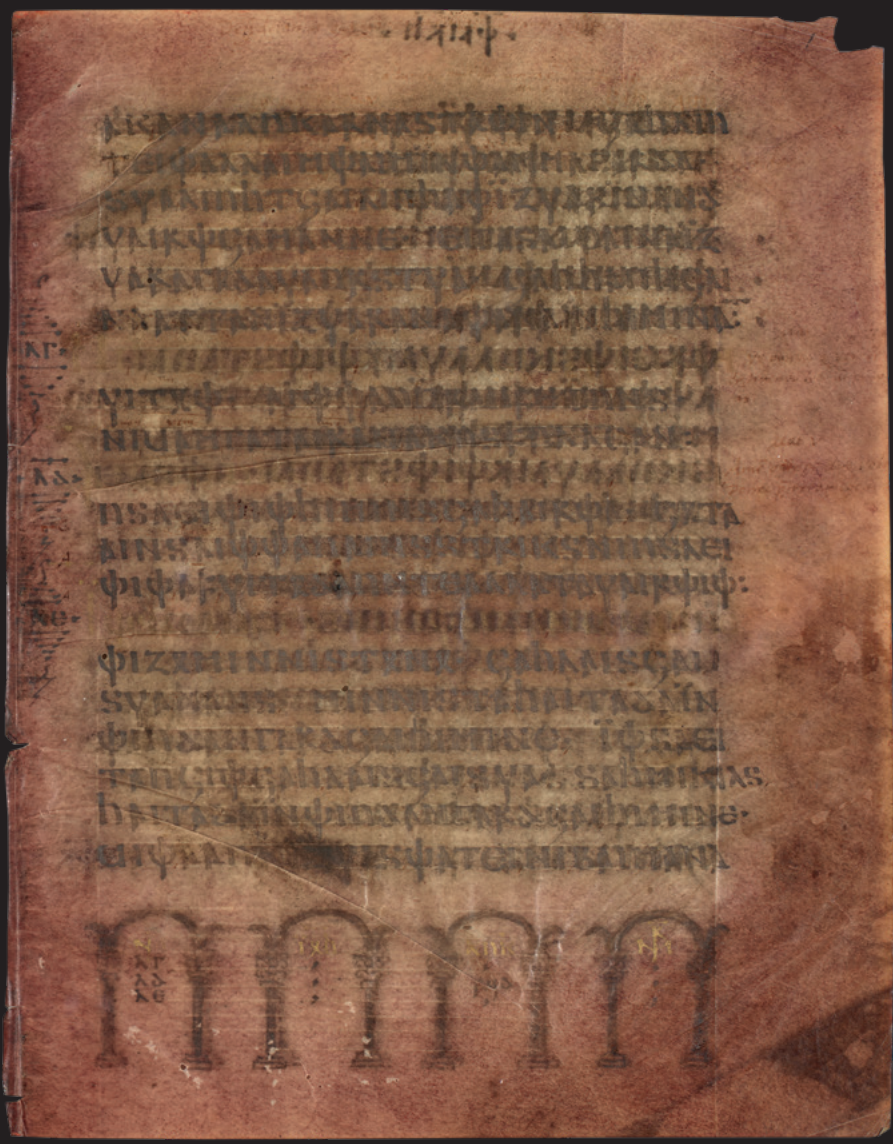
Han tar sig fram till en monter där en guide föreläser om boken. Det är en ordentlig bokhistorisk genomgång som beskriver föremålet i närbild. Men guiden går vidare med sin grupp och Johans första möte med biblioteket är över.

När han återvänder är det för att ställa frågor om boken. Han får inte reda på var den ligger (det är hemligt), men får fram en av skrifterna om boken (citater ur den ger ytterligare information till honom och läsaren) (196–199).³⁷

Scenerna och citaten upprättar en intensiv relation mellan Johan och Silverbibeln. Sedan djupnar hans fascination för boken som föremål och bokhistoriskt mysterium. Och det sker inom upplevelsen av biblioteket

³⁶ Göran Tunström, *Tjuven. Roman* (Stockholm: Bonnier, 1986), 191. Sidhänvisningar ges nedan i brödtexten.

³⁷ Tunström hänvisar indirekt till Börje Tjäders "Studier till Codex Argenteus' historia", *Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen* 61, 1974. Johan uttrycker det som att han "läste dessa rader av en man som heter Tjäder" (199). "Citater" i romanen är dock en fri vidaredikning av Tunström.

En sida ur Silverbibeln, föremål för intriger i romaner av Göran Tunström och Marianne Minck. Foto: Magnus Hjalmarsson, UUB.

som ett tryggt tempel för lärdom – precis som han upplevt ett privat bibliotek i barndomen i Sunne:

Är det svårt att förstå vilket lugn som sänkte sig över mig där jag satt i det väldiga universitetsbiblioteket och läste dessa rader [...]? Jag skulle vilja skriva ett "ode till läslampan" – för det var som en förhållning att omslutas av det begränsade ljuset igen.

[– –] Och allt det jag läste stannade kvar i huvudet. Och inte nog med det: det arbetade i mig, varje ord växte och antog färg och form, hela scenerier utspelades inför mig, och just här i de tusentals volymer-nas land, med allt samlat mänskligt vetande inom räckhåll läste jag om *min* bok. (199)

Här finns en lovsång till studiegälden – men påfallande abstrakt. Medan Silverbibeln skildras som ett levande färgrikt föremål är själva Carolina Rediviva närmast livlös, tom på andra människor, synintryck, ljud och färger. Allt som finns är egentligen ljuskretsen kring Johans studieflit. Typisk är denna formulering: "Jag längtade till biblioteket, till den tysta friden under *de* lamporna, till skrifternas abstrakta tecken." (326) Så höjer sig *Tjuven* över den faktiska biblioteksmiljön, upp till en akademisk sfär där ödmjukhet och upptäckarglädje gradvis förbyts i hybrid och taktisk karriärplanering.

*

Skönlitterära skildringar av Carolina Rediviva är alltså inte svåra att hitta. Paradoxalt nog finns de dock ofta inte där de kunde förväntas. Filosofidoktoranden Per Grille i Lars Gustafssons *Följeslagarna* (1962) tycks knappt ha någon relation alls till biblioteket, även om han besöker det och i kapprummet ser blöta galoscher "som gapar som döda fiskar" medan prasslet och harklingarna från läsesalen hörs som "ett havsljud mellan borden".³⁸ Kanske är biblioteket för självklart för att behöva beskrivas?

Saga i Gun-Britt Sundströms *Student -64* (1966) läser filosofi. Sannolikt är det visserligen Carolina Rediviva som skrämmer henne vid första ankomsten till Uppsala (hon rycker åt sig den bok hon vill ha och

³⁸ Lars Gustafsson, *Följeslagarna. En äventyrsberättelse* (Stockholm: Norstedt, 1962), 40.

”försöker att inte se de tusen millioner böckerna bredvid som jag också borde läsa”).³⁹ Men sina studier sköter hon hemma.⁴⁰

Carina Burmans historiska universitetsroman *Den tionde sånggudinnan* (1996) är en vindlande berättelse om litteraturdocenten Elisabet Grans jakt efter brev av Sophia Elisabet Brenner runtom i Sverige och Europa under åren 1909 till 1917. Gran besöker många privata arkiv och stora bibliotek, ofta kärleksfullt skildrade som de nya upptäckter de är för henne. Hemma i Uppsala är Carolina Rediviva närmast en blind fläck för henne, bara ytterst tillfälligt omnämnt. Biblioteket saknas faktiskt i de bägge scener där hon skådar ut över staden ”med domkyrkan, universitetet och Gustavianum; där låg hus, kåkar och ruckel, och sedan högarna ut mot Gamla Uppsala”.⁴¹ Men Carolina Rediviva ser hon inte – finessen är förstås att byggnaden är så välbekant.

Att Carolina Rediviva gradvis försvinner ur studentromanerna beror förmodligen också på själva bibliotekssystemets utveckling. Under 1900-talet byggde de flesta institutioner upp egna bibliotek, innehållsrika boksamlingar som ofta hade gott om sittplatser och där det var nära till kollegorna. Den lokalen blev ”biblioteket” för många. Historiedoktoranden i Lars Lamberts roman *Klåda* (1973) arbetar tydligen alltid i institutionens bibliotek. Själva Carolina Rediviva tycks han aldrig besöka.⁴²

När institutionsbiblioteken fördes samman i ämnesbibliotek blev de i sin tur det studentnära alternativet. I Linn Spross studentroman *Grundläggande studier i hoppfullhet och hopplöshet* (2013) spelar Carolina Rediviva ingen roll alls för de två huvudpersonerna Hanna och Imagine, studenter som har sin undervisning i kvarteret Engelska parken. Deras självklara hemvist är Karin Boye-biblioteket, som inkluderas på

³⁹ Gun-Britt Sundström, *Student -64* (Stockholm: Bonnier, 1966), 14. Jfr t.ex. 111, 161.

⁴⁰ Se Sundström, *Student -64*, t.ex. 103, 177.

⁴¹ Carina Burman, *Den tionde sånggudinnan. Roman* (Stockholm: Bonnier, 1996), 16; jfr 422–423 Omnämmanden av Carolina Rediviva/universitetsbiblioteket, t.ex. 10, 15, 36, 335, 360, 420.

⁴² Lars Lambert, *Klåda. Notiser från ett borgerligt själsliv* (Stockholm: Norstedt, 1973), t.ex. 11, 74, 78, 137.

listan över Hannas sju favoritplatser, tillsammans med Ofvandahls, ett antikvariat och en bokhandel.⁴³ Sådan är hennes bokförsörjning.

*

I både Göran Tunströms och Carina Burmans böcker förekommer chiffer i de handskrifter som intresset riktas mot. Därmed öppnas de mot detektivromanen: här finns ett mysterium att lösa. Men också själva miljön på Carolina Rediviva är som gjord för detektivromaner. Där finns värdefulla föremål att undansnilla, trappor och smitvägar som gjorda för jakter och flykter – och gott om personer med underliga kunskaper och intressen.

Biblioteket förekommer i flera detektivromaner, men har en central roll i åtminstone fyra.⁴⁴ I denna kvartett av Carolina-romaner är tre utgivna under pseudonym. Två av de tre var skrivna av bibliotekarier vid biblioteket, och två av författarna var forskarutbildade (en av dem anställd på Carolina). I hög grad är detta alltså en inifrånlitteratur.

Elise Dufvas (pseud. för Gurli Taube, 1890–1980) *Mordet på Cristina* (1952) utspelar sig i det fiktiva Viköping, där det pampiga Cristinabiblioteket i praktiken är Carolina Rediviva, flyttat till en annan stad. När en biblioteksanställd hittas mördad inleds en undersökning som avslöjar mystiska dokumentstöld i biblioteket, underligheter med personalens nyckeluppsättningar och tveksamheter om vad som finns på en bibliotekaries legendariskt röriga skrivbord ... I förordet till en nyutgåva har Lars Burman noterat hur exakt romanen skildrar dåtidens arbetsmiljö på Carolina Rediviva – dess bakkörrar och katalogiseringsmödor men

⁴³ Linn Spross, *Grundläggande studier i hoppfullhet och hopplöshet. Roman* (Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2013), 282; jfr 207.

⁴⁴ I sin inventering av kriminalromaner i Uppsalamiljö nämner Thomas Brylla följande med scener från Carolina Rediviva (utöver de som diskuteras nedan): Hans-Krister Rönbloms *Död men obegråten* (1961), Bob Almans *Den farliga kunskapen* (1965) Stig O. Blombergs *Polismordet* (1994) och Mac O'Neill *Sista akten på anatomiska teatern* (följetong, 1998) (Tomas Brylla, *Mord i den eviga ungdomens stad. Om kriminalromaner i Uppsalamiljö* [Uppsala: Bombus, 2006]). I Almans roman förövas visserligen ett mord i källaren på Carolina Rediviva (Bob Alman [pseud. för Robert Boman och Lars Lambert]) *Den farliga kunskapen*. Detektivroman [Stockholm: Bonnier, 1965], 79–92), men utöver det spelar biblioteket ingen väsentlig roll i handlingen (se dock 195) och jag har därför inte räknat den som en Carolina-roman.

också en plats där könshierarkierna var starka.⁴⁵ Taube gjorde sin karriär i en manssamhällets motvind. Hon började tidigt som amanuens och var redan licentiat när Karin Boye kom till stan. Samma år som Boye debuterade (1922) blev Taube tillförordnad andre bibliotekarie.⁴⁶

Gurli Taube var kvar i tjänst när Sven G. Svenson disputerade (historia, 1952). Han blev författaren till en roman som delvis utspelar sig i Carolina-miljö, *Mord och lärda mödor* (1967). Berättelsen cirklar kring akademiska intriger bland historiker, inklusive sensationella fynd av nytt källmaterial. Men är dokumenten äkta eller förfalskade? Situationen kompliceras av att en viktig handling försvinner från ett Carolina Rediviva där betrodda forskare går in och ut som de vill med egna nycklar.

John Alvas (pseud. för Bo Säfström) *Dödlig kunskap* (1992) utspelar sig visserligen främst i kyrkliga kretsar (författaren hade varit domkyrkokaplan i Uppsala), men Carolina Rediviva har en central roll. Romanen är en blodig berättelse om hämnd, och ett hemligt sällskap som möts i underjordiska rum för att utöva sin egen rättvisa. Konspirationen går långt uppåt i universitetsbibliotekets tjänstehierarki – faktiskt till högsta nivån ...

Den mest renodlade Carolina-romanen är Marianne Mincks (pseud. för Lars Munkhammar) *Fallet Cassberg* (2015). Munkhammar var under många år anställd på Carolina Rediviva och blev under den tiden den ledande auktoriteten på Silverbibeln. I centrum av berättelsen finns en listig komplot för att stjäla Silverbibeln, men den intrigen omges av livfulla och ibland lätt ironiska skildringar av arbetslivet på biblioteket – en miljö där det institutionella minnet är decennier och sekler långt, och där tidigare anställda ibland gör spöklikt självklara besök. Munkhammar tar läsaren med till bokmagasinen, tjänsterummen och byggnadens alla smitvägar, han ger glimtar av en arbetsplats som är en

⁴⁵ Lars Burman i Elise Dufva, (pseud. för Gurli Taube), *Mordet på Cristina*, Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 17 (Uppsala: Uppsala universitet, 2018) [orig. 1952], 9–10. I sin genomgång av kvinnliga svenska deckarförfattare behandlar Carina Burman *Mordet på Cristina* med påfallande gillande (Carina Burman, *Drottningar och pretender. Om guldålderns deckarförfattarinnor* [Stockholm: Bonnier, 2023], 211–216).

⁴⁶ Gurli Taubes karriär sammanfattas av Lars Burman i Dufva, *Mordet på Cristina*, 6–7.

nödvändighet för universitetets uppgift som intellektuell resurs. Och så finns där förstås en labyrintisk detektivhistoria, full av svek och fallolyckor. Carolina Rediviva präglar alltsammans med själva platsens kraft.

*

Många av de författare och litterära gestalter som har skymtat hittills hade bara Uppsala och Carolina Rediviva som en tillfällig anhalt, på väg mot en litterär verksamhet. Andra blev biblioteket trogna. I mitten av den skalan finns Jonas von Dankvart, huvudpersonen i Sigfrid Siwertz *Jonas och Draken* (1928), som utspelar sig decennierna kring förra sekelskiftet. Han växer upp i ett "professorskvarter" vid S:t Larsgatan i Uppsala, visar sig omåttligt studiebegåvad och läser snart teoretisk filosofi. Han disputerar, lever för vetenskapen, blir professor i Stockholm. Omständigheterna gör dock att han dras in i huvudstadens tidningsvärld, där han blir chefredaktör för en liberal tidning. Efter en konflikt med tidningen återvänder han till Uppsala för några sista resignerade år.

Genom hela romanen kontrasteras det stilla och tankedjupa Uppsala mot det hetsiga och cyniska Stockholm. Just Carolina Rediviva får ofta inkarnera de akademiska dygderna. Till en början är de skrämmande. När Jonas ska börja sina studier tar en professor med honom till biblioteket, vars bokbestånd får honom att vackla:

Våning efter våning i det stora universitetsbiblioteket genomvandrades. Böcker, böcker, böcker från golv till tak. Labyrinter av jättelika hyllor. Irrgångssalonger, skattkammare, katakomber med mumier, som väntade på återuppståndelse, häxkök där andarna i flaskorna tiggde om befrielse. Allt ropade på honom, just på honom, allt skulle läsas, studeras, genomträngas. Jonas blev plötsligt matt i benen och fick svindel. Och han började förstå farbror Borenius' pergamentshy och tårda utseende.⁴⁷

När hans hetsiga tid i Stockholm är över – full av cynism och otrohetsaffärer – framstår Carolina Rediviva som en katedral för moralisk botgöring. Han får idén att ge ut de efterlämnade skrifterna av en ung-

⁴⁷ Sigfrid Siwertz, *Jonas och Draken. Roman* (Stockholm: Bonnier, 1928), 45–46. Sidhänvisningar ges nedan i brödtexten.

domsvän, en filosof som gick under i de akademiska intrigerna och egen bitterhet. Jonas lyfter fram ett mästerverk ur de virriga manuskripten, men undviker ödmjukt att stå med som utgivare:

Jonas hölls nu uppe i Carolinas nya vackra läsesal. Han satt i ett blekt guldskimmer från stalper av böcker, som vintersolen lyste in på mellan parkens nakna lindar. Själv död fast levande sitter jag här bland alla de döda som leva, tänkte han. (419)⁴⁸

Verket lyckas faktiskt i fackkretsar återupprätta den döde filosofens akademiska anseende.

Nästa steg i Jonas personliga mognad är att han skriver sina memoarer – dock så sanningsenliga att de får öppnas och utges först tjugo år efter hans död. Tills dess ska manuskriptet deponeras på Carolina Rediviva (420–422). Och det är medan han arbetar på denna sanningsinsats för bibliotekets innehållsrika minne som han stilla avlider.

Något sista farväl till biblioteket får Jonas aldrig yttra. Men det behövs inte, eftersom läsaren redan har fått ett sådant som inte kan överträffas. Yttrandet fällt av professor Borenus, han som en gång visade Jonas bibliotekets samlingar. Nu ska han snart dö:

Men en dag vände den sjuke suckande sin blick ut mot fönstret, som vette åt det stora universitetsbibliotekets håll.

”Jag kommer nog aldrig mer upp till Carolina”, mumlade han. Och i dessa ord låg som ett avsked till livet. (77)

*

Några av de personer som har skymtat ovan är historisk verklighet, andra fiktioner, men alla finns de kring Carolina Rediviva. En del kommer dit så länge de orkar – också docenten så hemmablind att hon knappt ens noterar biblioteket – andra står bara utanför och tittar på byggnaden. Många (särskilt bland de unga) upplever det som strängt, skrämnda av alla hyllmeter och tystnadstvänget. En del använder det mest för att hämta ut böcker, andra skaffar sin litteratur på annat håll.

⁴⁸ Det sällan använda ordet ”stalp” betyder bråddjup: Siwertz fras finns f.ö. med bland beläggen i SAOB.

Men friluftspoeten upptäcker att han älskar kamratskapet i läsesalen. En annan hör en älskads steg hela dagarna, en tredje skapar en översvämning av mörker. I ett tjänsterum drar någon fram en lång blank kniv. Och kring Silverbibeln tätar nya komplotter.

Så finns det skönlitterära författare som, i biblioteket arbetar målmedvetet med sitt författarskap. De använder alla slags skrifter, dokument och intryck från platsen som får nära deras litterära skapande. Ur läslamporna i salarna flödar då estetisk energi.

”Under mitt ansikte finns ett annat ansikte” (244). Så lyder den chiffrerskrift som Johan i *Tjuven* lyckas utvinna ur Silverbibeln. Och det är ungefär vad de upplevelser och verk som har här passerat säger oss. Carolina Rediviva är ett fantastiskt akademiskt bibliotek, en plats för studier, forskning och vetenskaplig produktion. Men inuti finns också ett annat bibliotek, ett som alstrar skönlitteratur. En plats för att bli författare. En plats för att vara det.

Källor och litteratur

- Alman, Bob (pseud. för Robert Boman och Lars Lambert). *Den farliga kunskapen. Detektivroman*. Stockholm: Bonnier, 1965.
- Andersson, Aksel. "Upsala universitets biblioteks om- och tillbyggnad åren 1913–1917". *Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen* 6, 1919: 1–27.
- Boye, Karin. *Moln. Dikter*. Stockholm: Bonnier, 1922.
- . *Härdarna. Dikter*. Stockholm: Bonnier, 1927.
- . *Ett verkligt jordiskt liv. Brev*. Urval och kommentarer Paulina Helgeson. Stockholm: Bonnier, 2000.
- Brylla, Tomas. *Mord i den eviga ungdomens stad. Om kriminalromaner i Uppsalamiljö*. Uppsala: Bombus, 2006.
- Burman, Carina. *Den tionde sånggudinnan. Roman*. Stockholm: Bonnier, 1996.
- . *Drottningar och pretender. Om guldålderns deckarförfattarinnor*. Stockholm: Bonnier, 2023.
- Burman, Lars. *Om bibliotek och litteratur. Texter 2012–2022*. Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 25. Uppsala. Uppsala universitet, 2022.
- Carolina Rediviva. Själens läkehus*. Magnus Hjalmarsson, fotografi. Mattias Bolkéus Blom, Carina Bromark, Martin Högvall, redaktion. Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 22. Uppsala. Uppsala universitet, 2019.
- Dufva, Elise (pseud. för Gurli Taube). *Mordet på Cristina*. Scripta minora. Bibliothecae regiae Universitatis Upsaliensis 17. Uppsala: Uppsala universitet, 2018 [orig. 1952].
- Ejewall, Peter. "Carolina Rediviva i urval och utdrag. Ett montage till 200-årsminnet av första spadtaget" *Biblis* 78, 2017: 65–75.
- Ekelöf, Gunnar. *Om hösten. Dikter*. Stockholm: Bonnier, 1951.
- . *Skrifter* [red. Reidar Ekner], 4: *Appendix 1927–1968*. Stockholm: Bonnier, 1992.
- Enquist, Per Olov. "Sidokommentar". I *Tryckpunkter. 25 svenska författare i egen sak*, 55–65. Stockholm: PAN/Norstedt, 1967.
- . *Ett annat liv*. Stockholm: Norstedt, 2008.
- Frängsmyr, Carl. *Uppsala universitet 1852–1916* [1]. Uppsala universitets historia 2:1. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis, Skrifter rörande Uppsala universitet, C. Organisation och historia 87, 2010.
- Fröding Gustaf. *Gustaf Frödings poesi*. Redigerad och kommenterad av Germund Michanek Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1993.

- af Geijerstam, Gustaf. *Erik Grane. Upsalaroman*. Stockholm: Wilhelm Bille, 1885.
- Gjerdman, Olof. "Rytm och röst", *Karin Boye. Minnen och studier*. Utgivna av Margit Abenius och Olof Lagercrantz, 143–160. Stockholm: Bonnier, 1942.
- Gustafsson, Lars. *Följeslagarna. En äventyrsberättelse*. Stockholm: Norstedt, 1962.
- . *Herr Gustafsson själv. Roman*. Stockholm: Bonnier, 1971.
- . *Ett minnespalats. Vertikala memoarer*. Stockholm: Natur och Kultur, 1994.
- Holm, Birgitta. *Sara Lidman – i liv och text*. Stockholm: Bonnier, 1998.
- Lagerlöf, Selma. *Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige*. 2. Läseböcker för Sveriges barndomsskolor utgivna av Alfr. Dalin och Fridtjuv Berg I. Stockholm: Bonnier, 1907.
- Lambert, Lars. *Klåda. Notiser från ett borgerligt själsliv*. Stockholm: Norstedt, 1973.
- Larsmo, Ola. *Djävulssonaten. Ur det svenska hatets historia*. Stockholm: Bonnier, 2007.
- . *Förrädare*. Stockholm: Bonnier, 2012.
- Malm, Einar. Einar. *Uppsala i mitt hjärta*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1955.
- . *Men med glödande runor*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 1957.
- Michanek, Germund. "Hymn till Carolina". (Kvådes en aftonstund å Drottninggatan). *Ergo* 1949:15: 244.
- Minck, Marianne (pseud. för Lars Munkhammar). *Fallet Cassberg*. Uppsala: Selenas, 2015.
- Siwertz, Sigfrid. *Jonas och Draken. Roman*. Stockholm: Bonnier, 1928.
- . *Att vara ung. Minnen*. Stockholm: Bonnier, 1949.
- Spross, Linn. *Grundläggande studier i hoppfullhet och hopplöshet. Roman*. Stockholm: Wahlström & Widstrand, 2013.
- [Strindberg, August]. *Från Fjerdings och Svartbäcken. Studier vid Upsala Akademi* af S-g. Stockholm: Bonnier, 1877.
- Strindberg, August. *Tjenstequinnans son. II: Jäsningstiden. En själs utvecklingshistoria (1867–1872)*. Stockholm: Bonnier, 1886.
- Sundström, Gun-Britt. *Student -64*. Stockholm: Bonnier, 1966.
- Svedjedal, Johan. *Bokens samhälle. Svenska Bokförläggareföreningen och svensk bokmarknad 1887–1943*. I–II. Stockholm: Svenska Bokförläggareföreningen, 1993.

- Söderström, Erik. *Det fanns ett Uppsala. Bland framtidsmän och överliggare i 80-talets Uppsala*. Stockholm: Gunnar Siefert, 1937.
- Thorsell, Lennart. "Den svenska parnassens 'demokratisering' och de folkliga bildningsvägarna". *Samlaren* N.F. 38, 1957: 53–135.
- Tjäder, Börje. "Studier till Codex Argenteus' historia". *Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen* 61, 1974: 51–94.
- Tunström, Göran. *Tjuven. Roman*. Stockholm: Bonnier, 1986.
- Wennerberg, Gunnar. *Gluntarne. En samling duetter för baryton och bas med accompagnement af piano*. Stockholm: Abr. Hirsch, 1849.

SCRIPTA MINORA
BIBLIOTHECAE REGIAE UNIVERSITATIS UPSALIENSIS
SERIEREDAKTÖR: JOHANNA HANSSON

1. Åke Davidsson. Handritade kartor rörande Sveriges krig i Uppsala universitetsbibliotek. 1985.
2. Sven Almqvist. Hans Sallanders tryckta skrifter 1929–1983. 1986.
3. Resa med Jenny Lind. Sällskapsdamen Louise Johanssons dagböcker. Utg. med inledning och kommentarer av Åke Davidsson. 1986.
4. Åke Davidsson. Jacob Westins handskriftssamling i Uppsala universitetsbibliotek. Några anteckningar. 1989.
5. Åke Davidsson. Åke Davidssons tryckta skrifter 1940–1993. En autobibliografi. 1993.
6. Carl Peter Thunberg. Carl Peter Thunberg (1743–1828). Självbiografiska anteckningar med bibliografi sammanställda av Lars Wallin. 1993.
7. Elias Fries. Brev 1875–1876 till sonen Thore. Utg. till författarens 200-årsdag den 15 augusti 1994 av Uppsala universitetsbibliotek genom Carl-Otto von Sydow.
8. Lilla Blomboken. En bukett ur Rudbeckarnas botaniska projekt. Kommenterad av Tomas Anfält & Örjan Nilsson. 1999.
9. Little Book of Flowers. A bouquet from Rudbeck's botanical project. With comments by Tomas Anfält & Örjan Nilsson. 2000.
10. Thorsten Andersson. Margarete Andersson-Schmitts tryckta skrifter 1959–2006. 2006.
11. Peter Ejewall & Xtina Wootz. Lurbo Tempel. Kring ett lusthus från romantikens Uppsala. 2006.
12. Carl von Linné. Förspel till Växternas Bröllop. Prelude to the Betrothal of Plants. Faksimil med svensk transkription och engelsk översättning av Præluia Sponsaliorum Plantarum 1729. Redaktion: Xtina Wootz & Krister Östlund. 2007.
13. Charlotte Bellamy. The Heritage on the Hill. Blog Texts from Uppsala University Library. 2014.
14. Carina Burman. Dubbelt öl ger gott humör. Bellman, ölet och Bryggareföreningens biblioteksdonation i Uppsala. 2015
15. Till mina vänner. Faksimil av Johann Samuel Pillings studentstambok från 1720-talet. Med inledning, transkription och kommentarer av Daniel Solling. 2016.
16. Bevara för framtiden. Texter från en seminarieriserie om specialsamlingar. Redaktör: Peter Sjökvist. 2016.
17. Elise Dufva. Mordet på Cristina. 2018.
18. Kulturarvsperspektiv. Texter från en seminarieriserie om specialsamlingar i Sverige. Redaktör: Peter Sjökvist. 2018.
19. Lars Burman. Meningen med ett universitetsbibliotek. 2019.
20. Johan Sjöberg. De la Gardies donation till Uppsala universitetsbibliotek. 2019.

21. Åsa Henningsson & Krister Östlund. Carolina Rediviva. Från akademiskt palats till vetenskaplig mötesplats. Byggnadens historia från 1810-tal till 2010-tal. 2019.
22. Magnus Hjalmarsson. Carolina Rediviva. Sjärens läkehus. 2019.
23. Kjell Westö. Från Tipp-Ex till iCloud. Mina trettiofem år mellan elitismens Skylla och kommersialismens Karybdis. 2019.
24. Per I. Gedin. De två kulturerna. 2020.
25. Lars Burman. Om bibliotek och litteratur: Texter 2012–2022. 2022.
26. Elly Griffiths. Murder is Unique. 2022.
27. Johan Svedjedal. Harry Martinson erövrar sin publik. En studie i skönlitteraturens bibliometri. 2022.
28. Om skillingtryck på Uppsala universitetsbibliotek. Fem faksimiler och en inledning av Hanna Enefalk. Redaktör: Lars Burman. 2023.
29. Jeff Deutsch. On the Uses of the Bookstore in the 21st Century. 2024.
30. Anna Fredriksson & Stefan Mähl. Hedervärd och omdömesgill – Henning Ghete-lens studieintyg från 1503. 2024.
31. Lars Burman. Meningen med ett universitetsbibliotek. Andra upplagan med ett nyskrivet efterord. 2024.
32. Lars Burman. The Meaning of The University Library. 2024.
33. Johan Svedjedal. Det litterära Carolina Rediviva. 2025.